

۲۲۹۸۴۸۷

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پہلوی اول

www.ketab.ir

(از ظهور تا سقوط)

محمدی اسماعیل زاده

سروشناسه	عنوان و نام پدیدآور
پهلوی اول (از ظهور تا سقوط)/ مهدی اسماعیلزاده.	مشخصات نشر
ارومیه: انتشارات یاز، ۱۳۰۱.	مشخصات طاهری
۱۰۰ ص: مصور(بخشی رنگی): ۱۴/۵×۲۱/۵ س.م.	شابک
۹۷۸-۶۲۲-۲۰۶-۱۱۳-۵	وضعیت فهرست نویسی
فیبا	یادداشت
کتابنامه: ۱۰۰.	موضوع
رضا پهلوی، شاه ایران، ۱۳۰۷ - ۱۳۲۳	موضوع
Reza Pahlavi, King of Iran	موضوع
ایران -- تاریخ -- پهلوی، ۱۳۰۴ - ۱۳۲۰	اطلاعات رکورد کتابشناسی
۱۹۴۱- ۱۹۲۰Iran -- History -- Pahlavi,	فیبا
درده بندی کنگره ۱۳۸۸:	رده بندی کنگره
۹۰۵/۰۸۲۲۰۹۲:	رده بندی دیوبی
۸۸۴۷۸۲۶:	شماره کتابشناسی ملی
اطلاعات رکورد کتابشناسی :	فیبا

نام کتاب: پهلوی اول
نویسنده: مهدی اسماعیلزاده

ناشر: یاز

نوبت و تاریخ چاپ: چاپ اول ۱۴۰۱
تیراژ: ۱۰۰۰

چاپ و صرافی: اورمیه

قیمت: ۵۵۰۰۰۰ ریال

ISBN: 978-622-206-113-5

اورمیه، فیابان مدنی ۱، گوی ۱۶، پلاک ۳۰۱۰ تلفاکس ۰۳۱۷۶۴۲۹۵

Email: yaznashr@gmail.com
Yaznashr.blogfa.com

۰۹۱۴۳۱۴۰۵۳۹۶

فهرست مطالب کتاب

۵	مقدمه
۷	قرارداد ۱۹۱۹ میلادی
۸	کودتای سوم اسفند ۱۲۹۹
۱۰	سردار سپه از نخست وزیری تا تلاش برای تغییر سلطنت
۱۶	خلع قلچاریه
۲۳	پادشاهی رضخان
۲۶	راه آهن سراسری
۲۹	کله پهلوی
۳۲	کشف حجب
۳۹	تمدید قرارداد نفت
۴۰	ارتض منظم
۴۴	سلب آزادی و خشونت و بی رحمی
۴۵	جاه طلبی و ثروت اندوزی
۴۷	شخصیت‌ها
۴۷	سید حسن مدرس
۴۹	دکتر محمد مصدق
۵۱	محمد علی فروغی؛
۵۵	تیمور تاش؛

۴ / پهلوی اول

۵۶	وثوق الوله
۵۷	غلامعلی بایندر،
۵۸	سید حسن تقی زاده،
۵۹	سیدضیاء الدین طباطبائی،
۶۱	قیام شیخ خزعل
۶۳	سقوط رضا شاه
۶۸	مبارزه سیلیسی مدرس
۷۲	سیاست مذهبی رضا شاه
۷۳	خاندان سلطنتی
۷۶	محمد رضا شاه پهلوی
۷۹	اشرف پهلوی
۸۵	پیدایش پهلوی
۱۰۲	مطبع

مقدمه

درست در برده ای که کشور در محاصره‌ی دو غول استعماری دنیا (روس و انگلیس) قرار داشت؛ وقوع انقلاب اکتبر روسیه در سال ۱۹۱۷ میلادی که ملک الشعراًی بهار از آن به معجزه سیاسی یاد می‌کرد؛ مشروطه‌ی جوان ایران را از فشار طاقت فرساً و مزاحمت روز افزون اشغالگران روسی آسوده کرد؛ چرا که آنان را مجبور به ترک از سرزمینهای شمالی و شمال غرب کشور نمود.

انقلاب فوق چند اثر مهم برای کشور داشت؛ اول انکه دستگاه جنگی روسها در ایران را از کار انداخت. دوم انکه دولت جدید روسیه که با هر نوع استعمار مخالف بود اعلام نمود که پا‌ی خود را از قرار داد دو جانبه‌ی روس_بریتانیا در خصوص تقسیم ایران بیرون خواهد کشید. مهم ترین تاثیر واژگونی رژیم تزاری مبارزه‌ی بریتانیا با دولت جدید روسیه بود، که تمام سعی و تلاش خود را به کار بست تا از نفوذ ایدئولوژی این رژیم جدید در ایران و حتی مرزهای هندوستان به شدت جلوگیری کند.

بهار چندی پس از وقوع انقلاب، نظر خود را در این باره چنین بیان کرد((دو دشمن ریسمانی به گلوبی کسی انداخته و او را خفه می‌کنند؛ هر کدام یک سر ریسمان را می‌کشیدند و آن بدیخت التماس می

کرد، انگاه یکی از آن دو، سر ریسمان را رها و گفت: ای بیچاره من با تو
برادرم و ان کسی نبود جز (روسها) ^۱

هر چند لازم به ذکر است که روسها با تمام حسن نیتی که نسبت
به ایران داشتند؛ ولی متأسفانه پس از تثبیت دولت کمونیستی شوروی
دوباره همان سیاست زور و فشار دوره‌ی تزاری را در قبال ایران در پیش
گرفتند.

در واقع پس از خروج روسها، انگلیس که یکه تاز ایران بود؛ سعی
داشت تا از راه بزرگ نمایی خطر روس‌های کمونیسم، سیاست خود را
پیش ببرد و درست یک سال پس از پیروزی در جنگ اول بین الملل در
سال ۱۹۱۸ میلادی، با عنایت به ضعف دولت ایران، آن دیشه تحت قیومیت
در آوردن ایران را در سرپردازی می‌داد. از نظر آنان ایران توانایی لازم
برای اداره امور حکومتی خود را نداشت؛ و باید تحت حاکمیت انگلیس
اداره می‌شد. چرا که در غیر این صورت هم هندوستان به خطر می‌افتد،
(آنان ایران را به عنوان نگهبان هندوستان می‌شناختند) و هم منافع
انگلیس در ایران و خلیج فارس.

^۱ ایران بین دو کوتا، داریوش رحمانیان، ص ۱۸.

تاریخ مختص احزاب سیاسی ایران، محمد تقی ملک الشعرا، بهار، انقراض
قاجار، ص ۲۷)